

Εθνοφυλετισμός και Ορθοδοξία στον 21ο αιώνα (Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=158414>]

Δ. Χριστιανοί(;) που ακολουθούν τον Κέλσο...

Στην εποχή μας, στο ξεκίνημα του 21ου αιώνα, κάποιοι Ορθόδοξοι ταυτίζουν την Ορθοδοξία αποκλειστικά με το δικό τους έθνος και την αξιοποιούν για να «προωθήσουν» ποικίλα κοινωνικο-πολιτικά τους ζητήματα. Αυτοπροσδιορίζονται, επίσης, ως οι κατεξοχήν «αυθεντικοί» εκφραστές του ορθόδοξου δόγματος, αποκλείοντας τις άλλες ομόθρησκες εθνότητες από αυτήν τη δυνατότητα.

Ο εθνοφυλετισμός, αν και καταδικάστηκε από τον Όρο της Συνόδου της Κωνσταντινουπόλεως το 1872, με αφορμή το «Βουλγαρικό ζήτημα»[29], εξακολουθεί να απασχολεί σοβαρά την Ορθοδοξία. Το πρόβλημα αυτό επιβεβαιώνεται από την παρουσία δύο ή τριών ή και περισσότερων Επισκόπων στην ίδια πόλη, οι οποίοι αναλογούν στην ύπαρξη των εθνοτήτων ή και στην συνύπαρξη δύο ή περισσότερων Μητροπολιτών, ακόμα και με τον ίδιο εκκλησιαστικό τίτλο, οι οποίοι στην ίδια εκκλησιαστική επαρχία ασκούν μια εκκλησιαστική δικαιοδοσία στις αντίστοιχες εθνότητες.

Αυτή η νέα πραγματικότητα θα «ευχαριστούσε» τον Κέλσο, γιατί επιτέλους θα μπορούσε να εντάξει και τους χριστιανούς σε συγκεκριμένες εθνότητες και σε συγκεκριμένα κράτη. Και οι χριστιανοί θα συμπεριφερόντουσαν όπως και όλοι οι πιστοί των άλλων θρησκειών. Δεν θα είχαν και την «ανατρεπτική», «αναρχική» δυναμική τους. Θα ήταν ελεγχόμενοι και προβλέψιμοι.

Τους πιο πολλούς «οπαδούς» θα τους «συναντούσε» ο Κέλσος στην «γειτονιά» μας, στα Βαλκάνια, αφού υπάρχουν χαρακτηριστικά παραδείγματα εθνοφυλετισμού. Όλες οι «τοπικές» Εκκλησίες αποκόπηκαν διοικητικά από το Οικουμενικό Πατριαρχείο για λόγους ουσιαστικά «κοσμικούς». Έτσι, στα 1879 εκδόθηκε Πατριαρχικός Τόμος για την Εκκλησία της Σερβίας, στα 1850 για την Εκκλησία της Ελλάδος, στα 1885 για την Εκκλησία της Ρουμανίας και στα 1937

για την Εκκλησία της Αλβανίας[30].

Πιο πρόσφατα παραδείγματα της «συνέχειας» αυτής είναι:

□ οι χριστιανοί των Σκοπίων, οι οποίοι για να αποκτήσει πολιτική υπόσταση το ομόσπονδο αρχικά (1944) και ανεξάρτητο (1991) αργότερα κρατίδιό τους, το δημιούργημα του Τίτο, «αξιοποίησαν» την Ορθοδοξία για να το πετύχουν,

□ η νέα πατριαρχία από το 2009 του πατριάρχη Μόσχας Κυρίλλου, η οποία φαίνεται πως ξύπνησε την παλαιά τακτική του «Πανρωσισμού» και επιχειρείται συγκάλυψή της με «βιβλικό και εκκλησιολογικό» ένδυμα ισχνών επιχειρημάτων[31],

□ η εκφορά ενός εθνικοθρησκευτικού λόγου από Έλληνες ορθοδόξους ιερωμένους, οι οποίοι εκλαμβάνουν την Ορθοδοξία ως «κρατική θρησκεία» της ελληνικής πολιτείας, και σε κάποιες περιπτώσεις ο λόγος αυτός γίνεται εθνικιστικός και ρατσιστικός[32].

Όλες αυτές οι καταστάσεις αποτελούν εκτροχιασμό της Ορθοδοξίας, αφού κάθε εθνική ομάδα έφτιαξε τη «δική» της ορθοδοξία και δεν έγινε το αντίστροφο, η Ορθοδοξία να αναμορφώσει και να αναπλάσει τα διάφορα έθνη μέσα στα πλαίσια όχι μιας εξωτερικής, τυπικής και τελετουργικής αλλά ουσιαστικά πνευματικής ενότητας[33]. Αυτή η πραγματικότητα θα πρέπει να ανατραπεί με πρωτοβουλία, κυρίως, του Οικουμενικού Πατριαρχείου, σε συνεργασία με τα Πατριαρχεία και τις Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, δίνοντας το ίδιο το παράδειγμα.

Επίλογος

Η Ορθοδοξία φαίνεται να «συμβαδίζει» με την εποχή της παρακολουθώντας εκ του σύνεγγυς τις εξελίξεις της και παρεμβαίνοντας σ' αυτές, όσο της είναι εφικτό. Διαθέτει αυτοπεποίθηση και γι' αυτό αναλαμβάνει πρωτοποριακές πρωτοβουλίες, όπως αυτή της ιδρύσεως του ΠΣΕ. Όμως εξακολουθούν να την «πληγώνουν» ενδοεκκλησιαστικά και δογματικά θέματα, όπως αυτό του εθνοφυλετισμού, το οποίο, ενώ έχει «επίσημα» λύσει (Όρος της Συνόδου της Κωνσταντινούπολης του 1872) , εν τούτοις εξακολουθεί να την τραυματίζει ποικιλοτρόπως. Βέβαια για την επίλυση τέτοιων προβλημάτων είναι απαραίτητη η κοινή δράση τόσο της εκκλησιαστικής ιεραρχίας όσο και των πιστών της Εκκλησίας. Τη δεύτερη προϋπόθεση οφείλει η σύγχρονη Ορθοδοξία να ενεργοποιήσει άμεσα.

[29] Ν. Ντάλντας, «Τοπική και όχι ..φυλετική.. Εκκλησία», στο Η Ορθόδοξη «Διασπορά» στη Δύση, Πάτρα: Έκδοση ΕΑΠ; 2001), τομ. Α , σσ 27-28.

[30] Δ. Φωτίου, Ρατσιστικά και εθνικιστικά στοιχεία σε λόγο θρησκευτικού λειτουργού: Μελέτη Περίπτωσης, (Διπλωματική Μεταπτυχιακή Εργασία Α.Π.Θ., Νοέμβριος 2007) σ. 112.

[31] Δ. Πανώτη, Ένας τόμος αναιρετικός του «Νεοπανρωσισμού», στην δικτυακή

διεύθυνση: [http://amen.gr /index](http://amen.gr/index). (ημερομηνία ανάκτησης 3-1-2012).

[32] Δ. Φωτίου, Ρατσιστικά και εθνικιστικά στοιχεία σε λόγο θρησκευτικού λειτουργού: Μελέτη Περίπτωσης, όπ. παρ. σ.107.

[33] Σ. Αγουρίδης, « Η Οικουμενικότητα της Ορθοδοξίας και η Οικουμενικότητα του Ελληνισμού, περιοδικό Καθ' Ὁδόν, τεύχος 15, (Εκδόσεις: Παρατηρητής, Μαΐου 1999) σελ. 15.